

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi

Lausunto Taideyliopiston perustamisesta

Viite: Lausuntopyyntö OKM/71/010/2011 – OKMo89:00/2011

Kiitämme ministeriötä mahdollisuudesta lausua kantamme Taideyliopiston perustamista koskevasta lakiesityksestä.

Yleisenä huomiona voidaan todeta, että lakiesityksen tavoitteet ovat kannatettavia ja että Taideyliopiston perustaminen vahvistaa suomalaisen taiteen ylimmän tason opetusta ja tutkimusta. Vahva ja monialainen Taideyliopisto antaa erinomaisen pohjan yhteiskunnan muiden sektoreiden ja elinkeinoelämän toimintaa tukevien innovaatioiden synnylle. Lakiesitys on myös hyvin valmisteltu ja kuvaa yhdistymisen taustoja kattavasti. Voimme pääosin yhtyä siinä otettuihin kantoihin.

Haluamme kuitenkin kiinnittää opetus- ja kulttuuriministeriön huomion seuraaviin seikkoihin:

Opetuksen ja tutkimuksen vapaus

Yleisperustelujen kohdassa 1.3. ensimmäisessä kappaleessa todetaan opetuksen ja tutkimuksen vapaudesta seuraavasti:

”Yliopistoissa vallitsee tutkimuksen, taiteen ja opetuksen vapaus. Tieteen vapauteen kuuluu sen harjoittajan oikeus valita tutkimusaiheensa ja menetelmänsä. Tieteen suuntautumisen tulee toteutua ensisijaisesti tieteellisen yhteisön itsensä harjoittaman tieteen kritiikin kautta. Opetuksen vapaus sisältää oikeuden opiskella ja hankkia tietoja itseään kiinnostavista asioista ja oikeuden opettaa haluamallaan tavalla niin sisällöllisesti kuin menetelmällisesti. Opettajan on kuitenkin noudatettava koulutuksen ja opetuksen järjestämisestä annettuja säännöksiä ja määräyksiä.”

Esitämme, että tätä kohtaa täsmennettäisiin samalla tavalla, kun asia on ilmaistu Yliopistolain säätämistä koskevan hallituksen esityksen (HE 7/2009) yleisperustelujen kohdassa 1.2 sekä 6 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa **(lisäysehdotus lihavoitu)**:

”Yliopistoissa vallitsee tutkimuksen, taiteen ja opetuksen vapaus..... säännöksiä ja määräyksiä.

Määräyksillä tarkoitetaan myös yliopiston henkilöstölleen antamia koulutuksen järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyviä määräyksiä. Tutkimuksen ja opetuksen vapaus edellyttävät, että yliopiston omat hallintoelimet käyttävät päätösvaltaa näillä yliopiston tärkeimmillä tehtäväalueilla.”

Sanamuodon mukaan ministeriön luonnos hallituksen esitykseksi voisi tarkoittaa, ettei yliopistolla organisaationa olisi lainkaan päätösvaltaa opetuksen ja tutkimuksen suuntaamiseen. Sananmukaisesti lukien tämä voisi tarkoittaa, ettei yliopisto voisi velvoittaa vaikkapa näyttämötaiteen professoria opettamaan ja tutkimaan näyttämötaidetta, jos hän päättääkin ryhtyä opettamaan jotain täysin muuta, esimerkiksi sellonsoittoa.

Taideyliopiston rahoitus

Laissa yliopistolain muuttamisesta annetun lain voimaanpanosta on 4 pykälässä todettu, että ainoastaan yliopistojen pääomittamiseen liittyvän valtion vastinrahaan oikeuttavan yksityisten tahojen lahjoittaman pääoman tuotto on lakisääteisesti kohdennettava kunkin akatemian toimintaan. Taideyliopiston muodostavat yliopistot ovat kuitenkin sopineet perustamissopimuksessa, että myös valtion vastinrahoituksen tuotto käytetään asianomaisen akatemian toiminnan tukemiseen. Lahjoittajatkin ovat tehneet lahjoituksensa siinä tarkoituksessa, että valtio on mukana rahoittamassa juuri ko. akatemian toimintaa. Näkemyksemme mukaan lakiesitystä ja sen perusteluja tulisi muuttaa vastaamaan perustamissopimuksen tarkoitusta.

Taideyliopiston perustamiselle asetettujen tavoitteiden kannalta on keskeisen tärkeää, että opetus- ja kulttuuriministeriön lupaama 18 miljoonan euron asteittainen tasokorotus Taideyliopiston rahoitukseen toteutetaan suunnitelman mukaisena.

Samalla on kuitenkin tärkeää, ettei tämä tasokorotus heikennä muiden yliopistojen rahoitus pohjaa.

Sivistystyönantajat ry

Nina Pärssinen
toimitusjohtaja

Sivistystyönantajat ry on vuonna 1993 perustettu opetus- ja korkeakoulualan työnantajien edunvalvontajärjestö, joka neuvottelee sekä yliopistojen että yksityisten oppilaitosten yleissitovat työehtosopimukset ja valvoo jäsentensä työmarkkina- ja elinkeinopoliittisia etuja. Yhdistys on Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n jäsenliitto.

Sivistystyönantajat ry edustaa yli 300 jäsentä, joiden palveluksessa on yli 50.000 työntekijää kaikilla koulutusasteilla perusopetuksesta yliopistoihin.